

Major gšt. Albert Nesweda a škpt. František Herclík:

Lehký dělostřelecký oddíl za přibližovacího pochodu a zjednání dotyku.

Podkladem pro cvičení je tento námět na mapě 1:75.000 Hranice.
(Užito mapy s německými názvy, opravené do 27/II 1918).

(Dokončení.)

Nyní můžeme přistoupiti k redakci oněch rozkazů, které velitel oddílu vydá ještě 1. května pro zahájení činnosti oddílu 2. května.

Velitel oddílu si shromáždil velitele baterií a své orgány, aby je všechny společně informoval o situaci vlastní a nepřátelské, o úkolu oddílu 2. května a o provádění odsunů všech druhů. Pásmo působnosti a postupné cíle si zakreslí důstojníci do mapy.

Z toho důvodu se již nebude o tom zmiňovati v rozkazech, které nyní vydá ústně s písemným potvrzením. Rozkazy mohl velitel oddílu vydati asi v tomto pořadí:

1. rozkaz 6. baterii pro podporu praporu II./11. na 1. postupný cíl,
2. rozkaz styčnému důstojníkovi,
3. rozkaz spoj. důstojníkovi,
4. rozkaz pro průzkum;
5. rozkaz pro přesun 4. a 5. baterie a bojového trénu do Bohuslawek.

K 1. Rozkaz 6. baterii vydaný ústně v 22 hodin.

1. 6. baterie podporuje 2. května postup předvojového praporu II./11. od čáry předních stráží až na 1. postupný cíl.

2. Za tím účelem se přemístí 2. května z Unt. Aujezd po silnici do Bohuslawek, kdež zaujme do 4 hod. hotovostní postavení a vyhledá palebná postavení pro celý oddíl u silnice asi 500 jv. od Bohuslawek s pozorovatelnou na čáře předních stráží při silnici Bohuslawek—Leipnik.

3. Zaujetí hotovostního postavení oznámí 4. a 5. baterii z pozorovatelný velitele baterie opticky znamením „33“; kdyby bylo špatně vidět, cyklistou. Použije signální stanice zřízené u předních stráží.

4. Zaujetí palebného postavení podle vývoje situace nařídí velitel 6. baterie.

5. Úkol 6. baterie končí, jakmile předvojový prapor II./11. dosáhne 1. postupného cíle a 4. a 5. baterie převzaly úlohu podpory na 2. postupný cíl.

6. Rozkaz k dalšímu postupu dá velitel oddílu z pozorovatelný na hřbetě 1 km jv. od kostela v Lautschka skrze styčného důstojníka opticky značkou „33“.

7. Na toto znamení se přemístí 6. baterie zatím do Lautschka čelem tak, aby mohla buď dále pochodovat po neudržované vozové cestě do Jeserník, nebo po silnici na Leipnik k zaujetí palebného postavení.

8. Další rozkazy dostane velitel baterie na pozorovatelně velitele oddílu.

9. Spojení s předvojovým praporem II./11. bude 6. baterie udržovati skrze styčnou hlídku oddílu.

10. 6. baterii ponechávám její hlídku patračů.

11. V čele 6. baterie se přemístí spoj. četa oddílu do Bohuslawek.

12. Spotřeba střeliva zatím až po 1. cíl 20 ran na dělo.

K 2. Rozkaz styčnému důstojníkovi vydaný ve 22 hod. 10 min.

1. Zjistěte, kdy zítra vytáhne velitel praporu II./11., s nímž půjdete.

2. Jeden náčrt vztažných bodů mně odevzdejte před svým odchodem.

3. Při postupu na 1. postupný cíl udržujete spojení (opticky a spojkami) s pozorovatelnou 6. baterie, na 2. postupný cíl s mou pozorovatelnou na výšině 1 km sv. od koty 270.

Moje pozorovatelná na 3. postupný cíl bude blízko trig. 316 Nad dolama.

K 3. Rozkaz spojovacímu důstojníkovi, vydaný ústně v 22 hod. 15 min.

1. Přílohu k spojovacímu plánu (volací značky, krycí jména a význam raket) vydejte přítomným velitelům baterií.

2. Spojovací četa se přemístí v čele 6. baterie do Bohuslawek.

3. Pro průzkum, jehož se se mnou zúčastníte, vezměte s sebou velitele staničních rojů na koni (s optickými soupravami) a jednoho velitele radiotel. roje (s vyznačovacími terči) na kole.

K 4. Rozkaz pro průzkum, vydaný ústně ve 22 hod. 30 min.

1. Průzkumu cest, palebných postavení a pozorovatelů 2. května se se mnou zúčastní vedle orgánů velitele oddílu, hlídka patračů 5. baterie a velitelé 4. a 5. baterie se svými družinami.

2. Sraz účastníků ve 3 hod. 25 min. u kostela v Unt. Aujezd.

3. Cesta: Unt. Aujezd—Bohuslawek—Lautschka.

K 5. Rozkaz pro přesun 4. a 5. baterie a bojového trénu, vydaný ústně ve 23 hod.

1. 4. a 5. baterie v palebném postavení a bojový trén se připraví k odjezdu na 4. hodinu 2. května.

2. 4. a 5. baterie opustí pak palebné postavení na znamení „33“ dodané opticky signální stanicí u předních stráží a převzaté baterií 4.

Bude-li špatně vidět, bude rozkaz pro pochod dodán do palebného postavení 4. baterie cyklistou.

3. Pod velením 1. důstojníka 4. baterie pochoduje pak 4. a 5. baterie ve služebním pořadí osadou Unt. Aujezd, kdež se za 5. baterií připojí bojový trén, do Bohuslawek.

4. Další rozkazy dodá spojka velitele oddílu ke kostelu v Bohuslawek.

5. Hlídka patračů 4. baterie hlásí se ve 3 hodiny 2. května u kostela v Unt. Aujezd k dispozici veliteli děl. pluku 1.

Nyní budeme sledovati, jak se vyvíjela činnost děl. oddílu II./1. dne 2. května. Za tím účelem vytvoříme několik situací.

Situace 2. května ve 4 hodiny:

1. Velitel 6. baterie je se svými orgány na pozorovatelně (při silnici na hřbetu v. od Trnavka B.) spolu s velitelem předvojového praporu II./11.

2. 6. baterie je v hotovostním postavení v Bohuslawek a spojení s 1. důstojníkem na jižním okraji osady udržuje velitel baterie opticky.

3. Velitel 6. baterie dodal 4. a 5. baterii smluvené znamení „33“.

4. Dotykové hlídky překročí čáru předních stráží.

5. Velitel baterie slyší z prostoru Jeserník palbu z pušek a kulometů.

K čemu se rozhodne velitel 6. baterie?

Na základě prvních příznaků o přítomnosti nepřítele (střelba z prostoru Jeserník) nařídí zaujmouti palebné postavení.

Nyní opustíme 6. baterii a budeme dále sledovati činnost velitele oddílu.

Situace ve 4 hod. 30 min.

1. Velitel oddílu se svými orgány a s veliteli 4. a 5. baterie je v Lautschka. Velitel hlídky patračů 5. baterie se připojil k družině velitele oddílu na pozorovatelně velitele 6. baterie.

2. 4. a 5. baterie s bojovým trénem jsou v Bohuslawek.

3. Předvoj překročil Lautschka B. a osadu Lautschka.

Rozhodnutí velitele oddílu.

K dosažení 1. postupného cíle nebude již potřebí součinnosti 4. a 5. baterie.

Proto odešle velitel oddílu spojku (cyklistu) do Bohuslawek s rozkazem veliteli proudu k dalšímu pochodu do Lautschka a s rozkazem spoj. četě oddílu k přemístění tamtéž a odjede s družinou do prostoru palebných postavení, t. j. sv. od koty 270.

Tam určí prostory palebných postavení jednotlivých baterií, jako povšechný hlavní směr palby udá východ a určí jako prostor pozorovatelem výšiny východně od palebných postavení. Aby velitelé baterií mohli provést podrobné průzkumy palebných postavení, udá ještě velitel oddílu, že baterie musí mít možnost účinné střelby v celém pásmu působnosti od toku potoka tekoucího na Venedig až po 2. postupný cíl. Jako postavení bojového trénu určí Lautschka.

Dejme tomu, že palebné postavení pro 5. baterii bude u mostu 500 m jv. od Lautschka a palebné postavení pro 4. baterii asi 400 m jižně od mostu. Baterie zaujmou ihned po svém příchodu palebná postavení. 6. baterie zaujme v čas potřeby palebné postavení mezi bateriemi, aby mohla využití jejich provedených střelb, ovšem za předpokladu, že děla v oddílu byla srovnána.

V dané situaci a při našem mapovém materiálu nebude moci velitel oddílu využití orientačního důstojníka k topografickým pracím. Dále můžeme předpokládati, že nebude potřeby zřizovati deklinační stanice, neboť busoly byly asi již deklinovány v Unt. Aujezd pro spolupráci s předními strážemi a pouhá čtyřkilometrová vzdálenost od Unt. Aujezd neodůvodňuje nového deklinování.

Zde může býti užito orientačního důstojníka jinak.

Velitel oddílu poslal, aby neztrácel čas, z Lautschka své orgány na průzkum pozorovatelů a k vyhledání zpráv o nepříteli a o vlastní situaci.

Tento úkol svěřil:

svému pobočníkovi jako zpravodajskému důstojníkovi,
orientačnímu důstojníkovi,
hlídce patračů 5. baterie, jimž nařídil:

a) pobočníkovi:

Vyhledejte v prostoru v. od Lautschka B. při polní cestě odbočující od silnice Lautschka—Leipnik na Jeserník velitele praporu II./11., jež doprovází náš styčný důstojník.

Informujte se u něho o situaci vlastní a nepřátelské. Hlášení očekáváme na své pozorovatelně, kterou vyhledá orientační důstojník.

Na této pozorovatelně zařídíte soustavné pozorování v pásmu působnosti oddílu, a to jak nepřátelské, tak i vlastní situace. Jako pozorovacího personálu užíjte hlídky patračů 5. baterie.

b) orientačnímu důstojníkovi:

Vyhledejte v prostoru Lautschka B. při polní cestě, odbočující od silnice Lautschka—Leipnik na Jeserník, oddílovou pozorovatelnu tak, aby z ní bylo možno přehlédnouti až po 2. postupný cíl celé pásmo působnosti oddílu a mimo to na jih až po silnici Slawitsch—Drahotusch a na sever až po okraje lesů.

Vypracujte z této pozorovatelně panoramatický náčrt.

Spojka (1. poddůstojník z hlídky patračů) mne očekává na rozcestí silnice a polní cesty v. od koty 270.

c) spojovacímu důstojníkovi:

1. Pošlete spojku (jezdce) k spoj. ústředně v Lautschka.

2. Postavte radiotel. stanici v prostoru palebného postavení 5. baterie na příjem s úkolem přijímatí zprávy od letce pěchoty a meteorologické zprávy.

3. Připravte telefonní spojení od spojovací ústředny Lautschka na mou pozorovatelnu. Toto spojení zřídíte až na můj rozkaz.

Situace v 5 hodin.

Velitel oddílu je na pozorovatelně 1 km sv. od koty 270 spolu s velitelem praporu II./11., s nímž se dohodne o dalších podmínkách podpory (jako o trvání neutralizační palby 3'). Styčný důstojník byl přítomen; podle pokynů velitele oddílu a velitele praporu doplnil náčrt vztažných bodů.

Po orientaci v terénu a informaci o situaci připraví velitel oddílu úkoly svých baterií.

Podle D-VI-4, čl. 169 „řídí velitel oddílu v taktickém smyslu palbu podřízených baterií, t. j. určuje bateriím pásma a zpravidla i cíle, na které mají střílet, počátek palby, trvání palby a spotřebu střeliva a má, třeba-li, vliv na střelecko-technické provedení palby“.

Určí tedy velitel oddílu v našem případě bateriím pásma nebo cíle?

O cílech nemůže být zatím řeči, neboť nepřítel se sice prozradil svou palbou, ale dosud se neobjevil předvoji. Také, kdyby si velitel oddílu vyhradil právo určovati bateriím sám cíle, můžeme říci, že by to při dané šířce pásma působnosti oddílu 2 km bylo pro velitele oddílu hodně obtížné, nehledě k tomu, že by vlastně nevyužil pozorovacích možností svých baterií.

Z obou uvedených důvodů rozdělí tedy velitel oddílu pásma působnosti oddílu na obě baterie tak, že rozhraním mezi pásmy působnosti baterií bude čára: pozorovatelná velitele oddílu, kostel v Jeserníku—kóta 253.

Kóta 253 byla udána podle mapy jen v nedostatku jiného vhodného bodu a v terénu by určil velitel oddílu zásadně nějaký dobře viditelný bod na obzoru, snad skupinku stromů s. od trig. 316, bude-li ji z jeho pozorovatelný vidět.

Severní pásma přidělí pak 5. baterii, jižní 4. baterii. Pozorování zařídí tak, aby se pozorovací pásma baterií přesahovala, a proto určí jako jižní hranice pozorovacího pásma 5. baterie čáru: jižní okraj Jeserníku—trig. 316 a jako severní hranice pozorovacího pásma 4. baterie severní okraj Jeserníku a v jeho prodloužení k východu nějaký vhodný markantní bod.

V příslušných pásmech působnosti budou prováděti baterie palby podle vlastního pozorování.

Velitel oddílu si ovšem uchová vliv na činnost svých baterií tak, že bude určovati, která baterie má střílet na cíle podle žádosti pěchoty odevzdaných styčným důstojníkem nebo na cíle zjištěné velitelem oddílu, nebo hlášené letcem doprovázejícím předvoje.

Mimo to si vyhrazuje soustředění palby. K snadnému dorozumění s veliteli baterií určí velitel jako vztažný bod oddílu kostel v Jeserníku.

Situace v 5 hod. 15 min.

a) K veliteli oddílu se dostaví velitelé 4. a 5. baterie a hlásí hotovost k palbě. Spojení s baterií udržují hlasem (štafetou), telefon je připraven.

b) Velitel oddílu určí velitelům baterií vztažný bod oddílu (vrchol věže kostela v Jeserníku) jako vztažný bod 1.

Pak je orientuje v terénu o situaci a ukáže v terénu hranice a 2. postupný cíl praporu. Určí bateriím pásma působnosti a pozorování a přikáže jim pozorovatelný blízko své pozorovatelný, aby velitelé baterií mohli s ním udržovati spojení hlasem (spojkou) a aby nebylo třeba zřizovat jiné (telefonické) spojení.

Dá bateriemi připravit střelecké prvky zatím alespoň na nej důležitější vztažné body (podle náčrtu), a to 5. baterii na 62 a 63;

4. baterii na 66, 67 a 68 a

oběma bateriím na vztažné body 63, 65 a 68.

c) Dá dodati smluvené znamení „33“ pro 6. baterii, aby se přemístila do Lautschka.

V době, co velitel oddílu udílí rozkazy velitelům 4. a 5. baterie, přijíždí z Jeserníku hlídka SPO. s tímto hlášením: „Nepřátelská pěchota se objevila za svítání na výšině „Nad dolama“, odkud sehnala hlídky SPO., které ustoupily do Jeserníku. Z Jeserníku byla zahájena na nepřítele palba.

Hlídky SPO. však před přesilou byly nuceny vykliditi Jeserník, který od 5 hod. jest obsazen nepřítelem.

Předvoj v té době čelem překročil potok tekoucí na Venedig. Zároveň pozoruje velitel oddílu pohyb na vztažných bodech 68 (trig. 316) a 63 (výšina v. od Dolních Mlýnů).

Nařídí tedy, aby 4. a 5. baterie zahájily na uvedené cíle střelbu. Velitelé baterií nařídí stavět střelecké linky, jichž zřízení bude trvati nejvýše 5 min., neboť bylo vše připraveno.

Situace v 5 hod. 45 min.

a) SPO. ustoupil za předvoj.

b) Prapor II./11. pomalu postupuje. Severní křídlo dosahuje silnice Jeserník—Podhoru, ale další postup je velmi brzděn kulomety na výšině v. od Dolních Mlýnů (vztažný bod 63).

Střed a jižní křídlo je zastaveno před Jeserníkem, jehož západní okraj jest obsazen nepřítelem.

c) Běžcem styčné hlídky je dodána veliteli oddílu od styčného důstojníka tato zpráva:

Prapor chce obchvátiti Jeserník ze severu. Žádá proto co nejvydatnější dělovou palbu na kulomety vztažný bod 63. Prapor zahájí postup současně se započatím 3minutového dělostřeleckého přepadu na uvedené kulomety.

d) Velitel 6. baterie dojel na pozorovatelnu velitele oddílu a hlásí, že baterie je v Lautschka.

Rozhodnutí velitele oddílu:

a) Nařídí 4. a 5. baterii soustřediti palbu na kulomety na vztažném bodu 63.

Forma rozkazu daného 4. a 5. baterii.

Vztažný bod oddílu číslo 1,

vlevo 450 — výše 10,

průčelí 40, hloubka 50 m,

dálka 26.

Kulomety — neutralisovat přepadem v trvání 3 min.

Spotřeba 6 granátů na dělo — hotovost palby hlásit.

b) Nařídí 6. baterii zaujmouti vyhlédnuté palebné postavení mezi bateriemi.

Jaký úkol dostane 6. baterie? Velitel 6. baterie je proti ostatním velitelům baterií v nevýhodě, neboť přišel do terénu neznámého a nezná situace vlastní ani nepřátelské, takže se nebude ihned hoditi k provádění samostatných úkolů podle vlastního pozorování. Proto bude tato baterie pracovati podle rozkazů velitele oddílu, jenž ji použije v celém pásmu působnosti oddílu k palbám na cíle, které mu

ohlásila pěchota, nebo které zjistila oddílová pozorovatelná nebo letec.

Velitel 6. baterie bude na pozorovatelně velitele oddílu.

V 6 hod. 15 min. je také 6. baterie v palebném postavení; velitel baterie udržuje s ní spojení telefonní linkou. Velitel oddílu nařídí 6. baterii, aby si několika ranami řídicího děla na cíle postřelované již 5. baterií (vztažné body 63 atd.) zkontrolovala prvky střelby převzaté od této baterie.

Situace v 6 hod. 30 min.

Předvoj na severu dosahuje pomalu 2. cíle.

Střed a jižní křídlo vnikly do Jeserníku, ale vyrazit z východního okraje této osady znemožňují nepřátelské kulometry 200 m s. od vztažného bodu 68 (trig. 316).

Velitel oddílu dostal od velitele praporu II./11. skrze styčného důstojníka tuto depeši (opticky).

68 sev 200 kul hni riz v,
což znamená: 200 m sev. od vztažného bodu 68 (trig. 316), kulometné hnízdo — styčný důstojník vidí cíl a může třebaš řídit palbu.

V této depeši schází časový údaj, kdy chce pěchota vyrazit k postupu. Tento údaj je nezbytně nutný tehdy, je-li pěchota od cíle vzdálena jen na šířku bezpečnostního pásma, takže při vyražení musí dělostřelec ihned skončit nebo přeložit svou palbu, aby neohrozil pěchotu.

V daném případě je pěchota od cíle (kulometry) na vzdálenost asi 1500 m, takže nebude při vyražení dělovou palbou ohrožována a může postup zahájit zároveň se zahájením dělové palby, kterou má oddíl začít co nejdříve, což vyjadřuje v depeši značka „riz“.

Protože není v žádosti žádný jiný údaj stran vyžadované dělové palby, platí smluvená délka přepadu 3 min. Nepostačí-li k neutralizaci kulometů jeden přepad, vyžádá si pěchota opakování smluvenou raketou, podle spojovacího plánu.

Velitel oddílu dá tedy bateriím tento rozkaz:

Vztažný bod oddílu číslo 1,
vlevo 60 — výše 15,
průčelí 25,
dálka 36,
kulometry, soustředění, každá baterie celý cíl,
neutralisovat přepadem v trvání 3 min.,
kadence normální, granáty,
zahájení střelby v 6 hod. 40 min. podle hodinek.
Správný čas 6 hod. 33 min. pozor — teď.

Dosažení druhého postupného cíle předvojem a další postup na třetí postupný cíl již řešit nebudeme. S hlediska velitele dělostřeleckého oddílu II./1. si však přece jen povšimneme, jak musilo být pokračováno na splnění této další etapy, t. j. podpory na 3. postupný cíl. Velitel oddílu, ma-li být na svém místě, musí jako každý jiný velitel předvídat a tak připravovat předem svou činnost.

Velitel oddílu si musí uvědomit, že jakmile předvoj dosáhne 2. cíle, nebude již dělostřelecká podpora z palebných postavení jižně od Lautschka účinná pro nedostatečné pozorování, které nouzově do příchodu velitelů baterií obstará styčný důstojník, při čemž využije spoj. osy, na niž se připojí do Slawitsch, v tom případě by nařídil velitel oddílu stavbu připraveného telefonního vedení ze spoj. ústředny Lautschka na svou pozorovatelnu.

Poněvadž v úvodě byla vyčtena zásada, že v přibližovacím pochodu se přemísťují děla, místo aby se přemisťovaly pozorovatelný, musil velitel oddílu včas na toto přemístění pamatovati a jeho provedení připravit průzkumem cest, palebných postavení a pozorovatelů.

Bylo řečeno, že průzkumy jsou věcí velitele. Zde ovšem musíme od této zásady upustiti, neboť v dané situaci si nelze představit, aby velitel oddílu mohl s podřízenými veliteli baterií opustiti své pozorovatelný, když celý oddíl je palebným postavením a je tak intenzivně činný. Odložiti průzkum až do doby, kdy bude dosaženo 2. postupného cíle a kdy se velitel oddílu a velitelé baterií uvolní, by bylo velkou ztrátou času.

Proto se zde musí velitel oddílu spokojiti průzkumem provedeným podle jeho rozkazů orgány vel. oddílu. Tím přesnější ovšem musí pak býti rozkazy, které velitel oddílu pro průzkum vydá.

K průzkumu bude užito nyní již postradatelného orientačního důstojníka a hlídky patračů 6. baterie.

Průzkumný personál byl odeslán, jakmile to situace předvoje dovozovala, a průzkum byl řízen tímto rozkazem velitele oddílu:

1. Postupujte za pěchotou po polní cestě do Jeserníku. (Cestu ukáže v terénu.)

2. Zjistěte a hlase spojkou sjízdnost použité polní cesty pro přemístění oddílu. Zvláště se přesvědčte o nosnosti můstku přes potok tekoucí na Venedig.

3. V prostoru v. od Jeserníku vyhledejte skrytá palebná postavení pro všechny 3 baterie nedaleko od cesty vedoucí přes Slawitsch do Millenau a blízko pozorovatelů, které vyhledáte na hřebetě Nad dolama.

Palebná postavení musí dovolit účinnou střelbu v celém pásmu působnosti oddílu od potoka Žabník až po 3. postupný cíl v to.

4. Pozorovatelná velitele oddílu musí dovolovati dobrý výhled na sever až po okraje lesů a na jih až po silnici Slawitsch—Drahotusch.

5. Poříd'te do mého příchodu panorámatický náčrt.

6. Vaše spojka mne bude očekávati při vústění polní cesty od západu do Jeserníku.

Z á v ě r. Přibližovací pochod a zjednávání dotyku, charakterizované pohyblivostí a proto pestré, nedovolují šablony a proto každý výkon dělostřelectva, přizpůsobený měnící se situaci a jinému terénu, bude mít svůj zvláštní ráz, vyjádřený příslušnými rozkazy velitele oddílu.